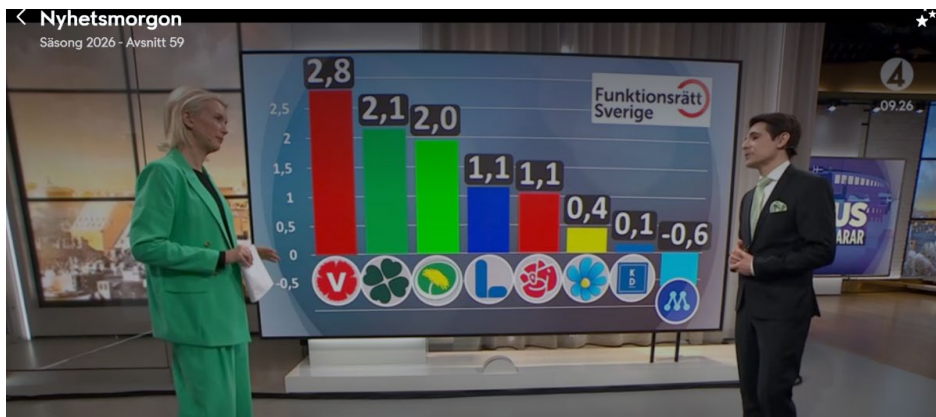

Valenkät 2026:

Analys av riksdagspartiernas svar i funktionsrättsfrågor

Text/författare: Tor Gustafsson

Foto/illustration: Skärmbild från presentationen av
valenkäten i TV4 Nyhetsmorgon den 28 februari 2026

© Funktionsrätt Sverige 2026

Valenkät 2026: Analys av riksdagspartiernas svar i funktionsrättsfrågor

Inledning

Trots att cirka 1,6 miljoner personer i Sverige lever med en funktionsnedsättning är det svårt för väljare att ta reda på var partierna står när det gäller funktionsrättspolitik. Frågorna får sällan något utrymme i valdebatterna och de flesta partier presenterar sina ställningstaganden under olika politikområden på sina webbplatser.

I november 2025 skickade Funktionsrätt Sverige en enkät till riksdagspartierna med 21 centrala rättighetsfrågor för personer med funktionsnedsättning. Frågorna rör rättigheternas ställning i samhället, jämlik hälsa, inkluderande utbildning, rätten till arbete och tryggad försörjning samt tillgång till rättvisa och inkluderande krisberedskap.

Enkäten utgår från Funktionsrätt Sveriges prioriterade valfrågor och det övergripande målet att stärka funktionsrätten och göra Funktionsrättskonventionen till svensk lag. Bakgrunden är de brister som uppmärksammades i FN:s granskning 2024 av hur Sverige lever upp till konventionen. Många personer med funktionsnedsättning får inte sina rättigheter tillgodosedda. Vi ser också en utveckling som går bakåt inom många områden.

Denna rapport sammanställer partiernas svar, analyserar mönster och identifierar både tydliga skiljelinjer och områden där det finns bredare politiskt stöd.

Enkätresultaten presenterades i TV4 Nyhetsmorgon den 28 februari 2026. Samtliga partisvar och den fullständiga sammanställningen finns tillgängliga på Funktionsrätt Sveriges webbplats.

Resultat

Partiernas resultat

Rank	Parti	Totalpoäng	Genomsnittlig poäng
1	Vänsterpartiet	59	2.8
2	Centerpartiet	45	2.1
3	Miljöpartiet	41	2.0
4	Liberalerna	24	1.1
5	Socialdemokraterna	22	1.1
6	Sverigedemokraterna	9	0.4
7	Kristdemokraterna	3	0.1
8	Moderaterna	-13	-0.6

Partiernas resultat baseras på en enkät med 21 frågor.

Svarsalternativen har poängsatts på en skala från -3 till +3, där +3 motsvarar "Ja, vi kommer att driva frågan aktivt", +1 "Ja, vi stödjer förslaget", 0 en neutral eller avvaktande hållning, -1 "Nej, vi har annan lösning" och -3 "Nej".

I den samlade bedömningen placerar sig Vänsterpartiet tydligt högst. Partiet har svarat att det driver 19 av 21 frågor aktivt. Därefter följer Centerpartiet och Miljöpartiet, som båda har en genomsnittspoäng över 2,0.

Efter dessa tre partier finns ett tydligt poängmässigt avstånd till övriga partier. Liberalerna och Socialdemokraterna placerar sig i en mittposition med ett genomsnitt på 1,1.

Lägst totalpoäng får Moderaterna, följt av Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna.

Den samlade poängen ger en övergripande bild av partiernas positioner. Men bakom totalsiffrorna döljer sig tydliga skillnader mellan olika sakområden. I vissa frågor är blockskillnaderna

markanta, medan andra områden präglas av större samsyn eller mer oväntade allianser.

För att förstå varför den samlade bedömningen ser ut som den gör behöver resultaten därför analyseras per delområde.

Samhällsstyrning

Parti	Poäng
Vänsterpartiet	15
Miljöpartiet	11
Centerpartiet	10
Liberalerna	10
Socialdemokraterna	1
Sverigedemokraterna	1
Kristdemokraterna	-3
Moderaterna	-6

Frågor i enkäten:

- Vill ditt parti att Funktionsrättskonventionen blir svensk lag – på liknande sätt som skett med Barnkonventionen?
- Vill ditt parti att det tillsätts en statlig utredning som analyserar hur svensk lagstiftning och rättspraxis stämmer överens med rättigheterna i Funktionsrättskonventionen?
- Vill ditt parti att statsbidraget till funktionsrättsorganisationer höjs och indexeras i förhållande till samhällskostnaderna?
- Vill ditt parti att det i direktiven till nya statliga utredningar ska finnas med krav om att konsekvenser av olika förslag alltid ska analyseras ur ett funktionsrättsperspektiv?
- Vill ditt parti att lagstiftningen ändras så att personer med funktionsnedsättning skyddas mot hatbrott på samma villkor

som andra grupper som skyddas av lagstiftningen idag?

Frågan om att göra FN:s funktionsrättskonvention till svensk lag är den tydligaste skiljelinjen i enkäten.

Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Centerpartiet och Liberalerna är positiva till att gå vidare med lagstiftning. I sina motiveringar lyfter de behovet av att stärka rättigheternas genomslag och tydliggöra statens ansvar.

Socialdemokraterna, Moderaterna och Kristdemokraterna avvisar förslaget i sin nuvarande form. De betonar att svensk lagstiftning redan uppfyller konventionens krav eller att problemen främst handlar om tillämpning och uppföljning snarare än behov av ny lagstiftning.

Sverigedemokraterna intar en mer avvaktande hållning.

Det finns däremot ett bredare stöd för att utreda skillnader mellan konventionen och svensk rätt. Flera partier, även bland dem som inte vill gå vidare med lagstiftning i nuläget, öppnar för en genomlysning av rättsläget.

I övriga styrningsfrågor – såsom krav på funktionsrättsperspektiv i statliga utredningar och stärkt skydd mot hatbrott – är stödet generellt bredare, även om partierna skiljer sig åt i hur långtgående åtgärder de förespråkar.

Sammantaget visar området en principiell skillnad i synen på hur rättigheter ska stärkas: genom att ge konventionen en tydligare rättslig ställning eller genom att förbättra tillämpningen av befintligt regelverk.

Funktionsrätt Sveriges kommentar:

Det är positivt att några partier nu tydligt tar ställning för att aktivt driva att konventionen behöver bli svensk lag. Liberalerna uppger att de på sitt senaste landsmöte beslutat att konventionen behöver bli lag.

När Funktionsrätt Sverige ställde en liknande fråga 2018 var Vänsterpartiet och Miljöpartiet tveksamma medan Centerpartiet svarade nej, men dessa partier ger nu sitt tydliga stöd.

Det är samtidigt anmärkningsvärt att de tre största partierna i riksdagen i nuläget inte ställer sig bakom att göra Funktionsrättskonventionen till svensk lag, trots de skarpa och upprepade rekommendationer Sverige fått från FN. FN:s granskning av Sverige 2024 bekräftade bilden från civilsamhällets rapporter: rättighetsutvecklingen har stagnerat och till och med försämrats på vissa områden. Mot den bakgrunden är frågan om konventionens ställning en grundläggande rättighetsfråga.

Funktionsrätt Sverige ser det som positivt att det finns ett starkt stöd för en utredning av luckorna mellan svenska lagar och konventionen, men luckor behöver åtgärdas och Funktionsrätt Sverige förutsätter att en sådan utredning blir ett första steg i en process som syftar till att stärka funktionsrätten och göra konventionen till lag. För Funktionsrätt Sverige är en starkt juridisk status för konventionen avgörande för att säkerställa att rättigheterna får genomslag långsiktigt och i hela landet.

Samtliga partiers funktionsrättspolitiska talespersoner ställde sig bakom en sådan utredning vid ett möte med funktionsrättsrörelsen 2025.

Jämlik hälsa

Parti	Poäng
Vänsterpartiet	9
Socialdemokraterna	7
Centerpartiet	7
Liberalerna	5
Miljöpartiet	2
Sverigedemokraterna	1
Moderaterna	1
Kristdemokraterna	0

Frågor i enkäten:

- Vill ditt parti se en nationell handlingsplan för att identifiera, förebygga och åtgärda de ojämlikheter i hälsa och vård som personer med funktionsnedsättning möter?
- Vill ditt parti utreda en ökad statlig styrning när det gäller rehabilitering och tillgång till hjälpmedel?
- Vill ditt parti se stärkta rättigheter inom tvångsvården - och åtgärder för att förhindra all användning av otillåtna tvångsmedel?

I frågor som rör jämlik hälsa är bilden mindre polariserad än inom exempelvis konventions- och skolområdet.

En majoritet av partierna – däribland **Vänsterpartiet, Miljöpartiet, Centerpartiet, Socialdemokraterna och Liberalerna** – ställer sig bakom en nationell handlingsplan för att motverka ojämlikheter i hälsa och vård. I sina motiveringar betonas behovet av ökad likvärdighet och bättre samordning.

Moderaterna och Kristdemokraterna uttrycker större försiktighet och hänvisar till regionernas ansvar samt behovet av att stärka styrning och uppföljning inom befintliga strukturer snarare än att införa nya nationella planer.

Sverigedemokraterna ligger i flera delar närmare de partier som vill se åtgärder, men med mer begränsade åtaganden och betoning på effektivitet och prioritering.

När det gäller ökad statlig styrning av rehabilitering och hjälpmedel finns stöd hos flera partier, men motiveringarna skiljer sig åt. Vissa partier betonar behovet av likvärdig tillgång över landet, medan andra varnar för överreglering och förespråkar tydligare ansvarsfördelning.

I frågan om stärkta rättigheter inom tvångsvården är stödet generellt brett, men partierna skiljer sig i hur långtgående förändringar de vill genomföra och hur de ser på balansen mellan rättssäkerhet och vårdbehov.

Sammantaget finns en relativt bred samsyn om problembilden – att personer med funktionsnedsättning har sämre hälsa och möter

ojämlik vård – men tydliga skillnader i synen på styrmedel och ansvarsnivå.

Funktionsrätt Sveriges kommentar

Personer med funktionsnedsättning har betydligt sämre hälsa än andra grupper i befolkningen. I Sverige är detta inte enbart en fråga om enskilda val eller livsstil, utan i hög grad en effekt av ojämlika livsvillkor, bristande tillgång till förebyggande insatser och strukturella hinder i hälso- och sjukvården.

Funktionsrätt Sverige förordar en tydligare statlig styrning på vissa områden inom vården, exempelvis när det gäller hjälpmedel och rehabilitering. Därför är det positivt att flera partier vill se just detta. Det är också positivt att det finns ett uttalat stöd för en handlingsplan för jämlik hälsa. För Funktionsrätt Sverige är det avgörande att politisk vilja också omsätts i konkreta reformer.

Inkluderande utbildning

Parti	Poäng
Vänsterpartiet	10
Centerpartiet	10
Miljöpartiet	7
Socialdemokraterna	3
Liberalerna	2
Kristdemokraterna	1
Sverigedemokraterna	-3
Moderaterna	-8

Frågor i enkäten:

- Vill ditt parti verka för en nationell handlingsplan för inkluderande utbildning i linje med Funktionsrättskonventionen?
- Vill ditt parti se en skarpare skollagstiftning med krav på att skol- och lärmiljöer utformas tillgängligt för alla elever?

- Vill ditt parti tillskjuta medel för att säkerställa en likvärdig tillgång till högkompetent elevhälsa – över hela landet?
- Kommer ditt parti verka för ett borttagande av skrivningen i skollagen som ger möjlighet för skolor att neka elever plats på grund av organisatoriska och ekonomiska svårigheter?

Inom skolområdet framträder en tydligare blockskillnad än i hälsofrågorna.

När det gäller en nationell handlingsplan för inkluderande utbildning är **Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Centerpartiet positiva. Socialdemokraterna** ligger nära denna linje, men med mer försiktiga formuleringar.

Moderaterna, Kristdemokraterna och Sverigedemokraterna avvisar förslaget om en nationell handlingsplan. I sina motiveringar betonar de i stället behovet av att förbättra genomförandet inom befintlig lagstiftning och tydliggöra ansvarsfördelningen.

Samtidigt bryts blockmönstret i flera sakfrågor.

Liberalerna stödjer skärpt skollagstiftning när det gäller tillgängliga lärmiljöer och är positiva till att ta bort möjligheten att neka elever plats av organisatoriska och ekonomiska skäl. I dessa delar intar partiet en mer rättighetsorienterad hållning än övriga borgerliga partier.

När det gäller kravet på att säkerställa en högkompetent elevhälsa över hela landet är **Kristdemokraterna** positiva till att tillskjuta medel, vilket innebär ett avsteg från den tydliga blocklinjen i handlingsplansfrågan.

Sammantaget är skiljelinjen tydligast i synen på nationell handlingsplan och övergripande styrning.

Funktionsrätt Sveriges kommentar

Funktionsrätt Sverige förordar, i linje med Funktionsrättskonventionen, rätten till ett inkluderande utbildningssystem där alla elever/studenter har rätt till adekvat stöd efter sina behov och där lärmiljön är pedagogiskt, socialt och fysiskt tillgänglig. Den pågående skolreformen av grundskolan, initierad av den sittande regeringen, innehåller en rad repressiva åtgärder och

riskerar att leda till ökad segregering och bygger på att ansvaret läggs på den enskilde eleven istället för på skolan och samhället.

Därför ser vi med oro på att så många riksdagspartier är negativt inställda till en nationell handlingsplan.

Arbete och tryggad försörjning

Parti	Poäng
Miljöpartiet	15
Vänsterpartiet	13
Centerpartiet	10
Sverigedemokraterna	6
Socialdemokraterna	4
Liberalerna	3
Kristdemokraterna	2
Moderaterna	-1

Frågor i enkäten:

- Vill ditt parti driva på för att fler personer med funktionsnedsättning ska få ett arbete på den öppna arbetsmarknaden?
- Vill ditt parti att offentliga aktörer – myndigheter, regioner och kommuner – ska ta ett större ansvar för att anställa personer med funktionsnedsättning?
- Vill ditt parti höja taket i lönebidraget och se till att det indexeras mot utvecklingen av lönekostnader?
- Vill ditt parti höja grundnivån i sjuk- och aktivitetsersättningen och indexera den mot lönekostnaderna?
- Vill ditt parti tillsätta en utredning för att kartlägga den ekonomiska situationen för personer med funktionsnedsättning (en helhetsöversyn som innefattar inkomst, skatt, ersättningar och kommunala avgifter)

En av Funktionsrätt Sveriges prioriterade valfrågor – att fler personer med funktionsnedsättning ska få arbete – får överlag stöd från riksdagspartierna. Samtliga partier bekräftar problembilden.

En majoritet av partierna är positiva till att offentliga arbetsgivare ska ta ett större ansvar för att anställa. I motiveringarna lyfts det offentliga som förebild och normgivare på arbetsmarknaden.

Däremot är partierna mer splittrade när det gäller ekonomiska styrmedel, särskilt frågan om att höja och indexera lönebidraget.

Vänsterpartiet, Miljöpartiet och Sverigedemokraterna svarar att de driver frågan aktivt och ser förstärkta ekonomiska incitament som ett centralt verktyg.

Flera andra partier är mer avvaktande och hänvisar till behovet av översyn av hela stödsystemet eller till andra arbetsmarknadspolitiska lösningar snarare än generella höjningar.

Sammantaget visar området bred samsyn om målet – fler i arbete – men tydliga skillnader i synen på vilka styrmedel som bör användas.

Funktionsrätt Sveriges kommentar

Bara omkring varannan person med funktionsnedsättning har idag någon form av arbete, vilket ska jämföras med över 80 procent i övriga befolkningen. Det är en helt oacceptabel situation. Det är mycket positivt att partierna ser problemet, men verkligheten är att det har sett ut på det här sättet under lång tid, oberoende av regering eller konjunktur. Funktionsrätt Sverige vill se en konkret handlingsplan med skarpa åtgärder för att öka sysselsättningsgraden bland personer med funktionsnedsättning. En av de mest självklara åtgärderna är att höja taket i lönebidraget, som varit oförändrat i många år.

Den ekonomiska utsattheten är akut. Många har drabbats hårt av både urholkade ersättningar och ett försämrat kostnadstak för läkemedel. Var fjärde person med funktionsnedsättning riskerar att hamna i fattigdom. Här är det problematiskt att de traditionellt statsbärande partierna Socialdemokraterna och Moderaterna intar en avvaktande inställning, både till en nödvändig översyn av den ekonomiska situationen för personer med funktionsnedsättning, och till att höja och indexera sjuk- och aktivitetsersättningen.

Övriga frågor

- Vill ditt parti att personer med funktionsnedsättning ska kunna få kostnadsfri rättshjälp i förvaltningsärenden?
- Vill ditt parti verka för att budgetmedel avsätts för att höja kompetensen om mänskliga rättigheter och behoven hos personer med funktionsnedsättning inom hela rättsväsendet?
- Vill ditt parti ta fram en strategi för inkluderande krisberedskap och civilt försvar i linje med FN:s rekommendationer och i nära samverkan med funktionsrättsrörelsen?
- Vill ditt parti att assistansersättningen (schablonbeloppet) för personlig assistans höjs och indexregleras, så att den motsvarar löne- och kostnadsutvecklingen?

De rättspolitiska frågorna om tillgång till kostnadsfri rättshjälp samt satsningar på kompetenslyft inom rättsväsendet delar partierna i hur långtgående åtaganden de är beredda att göra. Samtidigt är det anmärkningsvärt att inget parti helt avvisar förslagen.

Vänsterpartiet är det enda parti som svarar att det aktivt kommer att driva båda frågorna. Övriga partier uttrycker stöd eller försiktighet, men utan att avvisa inriktningen.

Detta indikerar att det finns en grundläggande samsyn om att rättssäkerheten för personer med funktionsnedsättning behöver stärkas, även om ambitionsnivån varierar.

När det gäller förslaget om att ta fram en nationell strategi för inkluderande krisberedskap är stödet överlag starkt. En majoritet av partierna ställer sig bakom inriktningen, vilket tyder på en bred medvetenhet om behovet av att inkludera funktionsrättsperspektivet i totalförsvars- och beredskapsarbetet.

Även frågan om att höja och indexera assistansersättningen samlar brett stöd över blockgränserna. Även om partierna skiljer sig åt i hur snabbt och på vilket sätt förändringar bör genomföras, är inriktningen mindre konfliktfylld än exempelvis konventions- och skolfrågorna.

Funktionsrätt Sveriges kommentar

När det gäller stärkt tillgång till rättvisa och kostnadsfri rättshjälp menar Funktionsrätt Sverige att rättigheter måste vara möjliga att utkräva i praktiken. Det är därför orimligt att ekonomiska hinder ska stå i vägen för möjligheten att få sin sak prövad. Det gläder oss att inget parti är helt emot förslagen, men det är oroande att det bara är ett enda parti som vill driva frågan aktivt.

Funktionsrätt Sverige driver på för den aktuella frågan om en nationell strategi för inkluderande krisberedskap i linje med FN:s rekommendationer och i nära samverkan med funktionsrättsrörelsen. Det är därför positivt att det finns enighet mellan partierna i den här frågan. Samtidigt står detta i kontrast till aktuella förslag om en ny lag på området gällande kommuners och regioners ansvar vid kris, som egentligen bara omfattar skydd för de som lever i särskilda boenden enligt LSS och Socialtjänstlagen, något som funktionsrättsrörelsen kritiserat. Krisberedskapen måste omfatta både skydd och tillgänglig kriskommunikation för alla invånare, inklusive personer med funktionsnedsättning.

Funktionsrätt Sverige menar att schablonbeloppet för assistansersättningen måste höjas och indexeras så att det följer löne- och kostnadsutvecklingen, detta för att säkerställa kvalitet och långsiktig hållbarhet i den personliga assistansen. Det är positivt att det verkar finnas en samsyn mellan partierna i den här frågan.